

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความเชื่อ แนวคิด ความศรัทธา ของชาวไทยที่นับถือ ศาสนาพุทธที่มีต่อพระเครื่อง ในด้านความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับหลักคำสอน ของพระพุทธศาสนา รวมถึงศึกษาบทบาทของพระเครื่องต่อสังคมไทยที่เกี่ยวข้อง และมีผลกระทบต่อพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน โดยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และ นำมาวิเคราะห์กับสภาพการณ์ของ สังคมไทยในปัจจุบัน ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ในการสำรวจภาคสนาม โดยการวิจัยจากกลุ่ม ตัวอย่าง 3 กลุ่ม อันได้แก่ กลุ่มผู้จำหน่ายพระเครื่องและผู้นิยมสะสมพระเครื่อง กลุ่มพระภิกษุ-สามเณร และกลุ่มพุทธศาสนิกชน-ประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นับถือพระเครื่องว่า เป็นสัญลักษณ์และวัตถุมงคลทาง ศาสนา แต่ด้านความเชื่อในการนับถือมีความแตกต่างกันออกไป . ส่วนหนึ่ง เชื่อว่าสามารถ อธิษฐาน อ้อนวอนขอในความศักดิ์สิทธิ์ของพระเครื่อง เพื่อให้มีโชคลาภ เมตตามหานิยม หรือมีอิทธิฤทธิ์-ปาฏิหาริย์ ค้ำครองให้ปลอดภัยได้ ซึ่งเป็นความเชื่อที่ไม่สอดคล้องกับหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนา และพบว่า พระเครื่องมีบทบาทและอิทธิพลต่อการนับถือพระพุทธศาสนาในรูปแบบต่างๆกัน เช่น การใช้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ เพื่อให้ระลึกถึงพระรัตนตรัย เพื่อให้ระลึกถึงคำสอนของพุทธศาสนา เป็นต้น และยังพบว่าปัจจุบัน พระเครื่องถูกนำมาใช้เป็นสินค้า มีการซื้อขายในตลาดและแวดวงผู้นิยมพระเครื่องอย่าง แพร่หลาย ซึ่งเรียกสภาวะการณ์เช่นนี้ว่า "พุทธพาณิชย์" และมีการขยายตัวอย่างกว้างขวางในทุกระดับ สังคมของไทย

This thesis aimed to study the belief, concept, and faith of Thai Buddhists towards Buddhist votive tablets on the consistency with or the contrary to the Buddhism principles and to study the roles of Buddhist votive tablets on Thai society that were related to and affected Buddhism currently by studying the related information from Buddhism principles and analyzing with the Thai society's present circumstances together with information obtained from questionnaire in field survey. The research was done by involving three groups of sample that were the Buddhist votive tablet's sellers and collectors, the Buddhist monks-novices, and Thai Buddhists.

It was found from the research that most of the sample considered the Buddhist votive tablets as the symbol and religious, auspicious objects; the beliefs in religion were different. Some believed that they could make a wish or request for fortune, they believed in miraculous power that could make them safe from various dangers; these were beliefs that were not consistent with the Buddhism principles. Also, it was found that Buddhist votive tablets played roles and influenced in believing in Buddhism in various forms; for example, it was the thing to mentally resort to in order to recall the triple gems (Buddha's teachings), to recall the Buddhism principle. And it was found that currently, Buddhist votive tablets were used as the products; they were widely traded in the market among those who like the Buddhist votive tablets; this situation was called "commercial Buddhism"; such situation appeared widely in all level of Thai society.